

Deddf Seilwaith (Cymru) 2024

2024 dsc 3

RHAN 1

PROSIECTAU SEILWAITH ARWYDDOCAOL

Trafnidiaeth

7 Priffyrdd

- Mae'r mathau o ddatblygiad a ganlyn yn brosiectau seilwaith arwyddocaol—
 - adeiladu priffordd mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (2);
 - addasu neu wella priffordd mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (3), oni bai eu bod wedi eu heithrio gan unrhyw un neu ragor o is-adrannau (4) i (6).
- Nid yw adeiladu priffordd ond o fewn yr is-adran hon—
 - os bydd y briffordd (ar ôl ei hadeiladu) yng Nghymru,
 - os Gweinidogion Cymru fydd yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd, ac
 - os bydd y briffordd (ar ôl ei hadeiladu) yn briffordd ddi-dor o fwy nag 1 cilometr o hyd.
- Nid yw addasu neu wella priffordd ond o fewn yr is-adran hon—
 - os bydd y briffordd (ar ôl ei hadeiladu) yng Nghymru,
 - os Gweinidogion Cymru fydd yr awdurdod priffyrdd ar gyfer y briffordd, ac
 - os yw'r addasu neu'r gwella yn debygol o gael effaith sylweddol ar yr amgylchedd.
- Nid yw'r adran hon yn gymwys i adeiladu, addasu neu wella priffordd—
 - os oes gorchymyn a grybwyllir yn adran 20(3) wedi ei wneud mewn perthynas â'r datblygiad cyn i'r adran honno ddod i rym,
 - os oes angen gorchymyn pellach mewn perthynas â'r datblygiad, ac
 - os nad oes mwy na 7 mlynedd wedi mynd heibio ers i'r gorchymyn cynharach gael ei wneud.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (5) Nid yw'r adran hon yn gymwys i addasu priffordd—
- os oes caniatâd cynllunio wedi ei roi ar gyfer datblygiad,
 - os yw'r addasiad yn angenrheidiol o ganlyniad i'r datblygiad, ac
 - os yw'r datblygwr wedi gofyn am i'r addasiad gael ei wneud i'r briffordd.
- (6) Nid yw'r adran hon yn gymwys i addasu priffordd—
- os oes gorchymyn a grybwyllir yn adran 20(3) wedi ei wneud mewn perthynas â gwaith priffordd leol,
 - os yw'r addasiad yn angenrheidiol o ganlyniad i'r gwaith priffordd leol, ac
 - os yw'r awdurdod priffyrdd lleol sy'n gyfrifol am y gwaith priffordd leol wedi gofyn am i'r addasiad gael ei wneud i'r briffordd.
- (7) Yn yr adran hon—
- mae i “awdurdod priffyrdd lleol” yr ystyr a roddir i “local highway authority” gan adran 329(1) o [Ddeddf Priffyrdd 1980](#) (p. 66);
- ystyr “gwaith priffordd leol” (“*local highway works*”) yw gwaith a gynhelir gan awdurdod priffyrdd lleol, neu ar ei ran, mewn perthynas â phriffordd y mae'n awdurdod priffyrdd ar ei chyfer (ac yn yr adran hon cyfeirir at yr awdurdod priffyrdd lleol fel y sawl sy'n “gyfrifol” am y gwaith hwnnw).

8 Rheilffyrdd

- (1) Mae adeiladu rheilffordd yn brosiect seilwaith arwyddocaol—
- os bydd y rheilffordd (ar ôl ei hadeiladu) yn dechrau, yn gorffen ac yn aros yng Nghymru,
 - os bydd y rheilffordd (ar ôl ei hadeiladu) yn rhan o rwydwaith a weithredir gan weithredwr a gymeradwywyd,
 - os bydd y rheilffordd (ar ôl ei hadeiladu) yn cynnwys darn o drac sy'n ddi-dor am fwy na 2 gilometr o hyd, a
 - os nad yw adeiladu'r rheilffordd yn ddatblygu a ganiateir.
- (2) Mae addasu rheilffordd yn brosiect seilwaith arwyddocaol—
- os yw'r rhan o'r rheilffordd sydd i'w haddasu yn rhan o reilffordd sy'n dechrau, yn gorffen ac yn aros yng Nghymru,
 - os yw'r rheilffordd yn rhan o rwydwaith a weithredir gan weithredwr a gymeradwywyd,
 - os bydd yr addasiad i'r rheilffordd yn cynnwys gosod darn o drac sy'n ddi-dor am fwy na 2 gilometr o hyd, a
 - os nad yw adeiladu'r rheilffordd yn ddatblygu a ganiateir.
- (3) Nid yw'r adran hon yn gymwys i adeiladu neu addasu rheilffordd i'r graddau y bo'r rheilffordd yn ffurfio rhan (neu y bydd yn ffurfio rhan ar ôl ei hadeiladu) o gyfnewidfa nwyddau rheilffordd.
- (4) Yn yr adran hon—
- ystyr “datblygu a ganiateir” (“*permitted development*”) yw datblygu y mae caniatâd cynllunio wedi ei roi iddo gan erthygl 3 o [Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref \(Datblygu Cyffredinol a Ganiateir\) 1995](#) ([O.S. 1995/418](#)) (fel y mae'n cael effaith o bryd i'w gilydd);
- ystyr “gweithredwr a gymeradwywyd” (“*approved operator*”) yw—

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (a) person sydd wedi ei awdurdodi'n weithredwr rhwydwaith gan drwydded a roddwyd o dan adran 8 o [Ddeddf Rheilffyrdd 1993 \(p. 43\)](#) (trwyddedau i weithredu asedau rheilffordd), neu
- (b) is-gwmni o dan berchnogaeth lwyr cwmni sy'n berson o'r fath;
mae i "is-gwmni o dan berchnogaeth lwyr" yr un ystyr ag a roddir i "wholly-owned subsidiary" yn [Neddf Cwmnïau 2006 \(p. 46\)](#) (gweler adran 1159 o'r Ddeddf honno);
mae i "rhwydwaith" yr ystyr a roddir i "network" gan adran 83(1) o [Ddeddf Rheilffyrdd 1993 \(p. 43\)](#).

9 Cyfnewidfeydd nwyddau rheilffordd

- (1) Mae adeiladu cyfnewidfa nwyddau rheilffordd yn brosiect seilwaith arwyddocaol os disgwylir (ar ôl ei hadeiladu) y bodlonir pob un o'r amodau yn is-adrannau (3) i (7) mewn perthynas â hi.
- (2) Mae addasu cyfnewidfa nwyddau rheilffordd yn brosiect seilwaith arwyddocaol—
 - (a) os disgwylir, ar ôl yr addasiad, y bodlonir pob un o'r amodau yn is-adrannau (3)(a) a (4) i (7) mewn perthynas â hi, a
 - (b) y disgwylir i'r addasiad gael yr effaith a bennir yn is-adran (8).
- (3) Rhaid i'r tir y lleolir y gyfnewidfa nwyddau rheilffordd arno—
 - (a) bod yng Nghymru, a
 - (b) bod ag arwynebedd o 60 o hectarau o leiaf.
- (4) Rhaid i'r gyfnewidfa nwyddau rheilffordd allu trin—
 - (a) llwythi o nwyddau oddi wrth fwy nag un traddodwr ac i fwy nag un traddodai, a
 - (b) o leiaf bedwar trên nwyddau y dydd.
- (5) Rhaid i'r gyfnewidfa nwyddau rheilffordd fod yn rhan o'r rhwydwaith rheilffyrdd yng Nghymru.
- (6) Rhaid i'r gyfnewidfa nwyddau rheilffordd gynnwys warysau y gellir danfon nwyddau iddynt o'r rhwydwaith rheilffyrdd yng Nghymru naill ai yn uniongyrchol neu drwy gyfrwng math arall o drafnidiaeth.
- (7) Ni chaiff y gyfnewidfa nwyddau rheilffordd fod yn rhan o sefydliad milwrol.
- (8) Yr effaith y cyfeirir ati yn is-adran (2)(b) yw cynyddu 60 o hectarau o leiaf arwynebedd y tir y lleolir y gyfnewidfa nwyddau rheilffordd arno.
- (9) Yn yr adran hon—
 - ystyr "sefydliad milwrol" ("*military establishment*") yw sefydliad y bwriedir ei ddefnyddio at ddibenion y llynges, y fyddin neu'r llu awyr neu at ddibenion Adran yr Ysgrifennydd Gwladol sy'n gyfrifol am amddiffyn;
 - ystyr "trên nwyddau" ("*goods train*") yw trên (gan ddiystyru unrhyw locomotif) sy'n cynnwys cerbydau rheilffyrdd a gynlluniwyd i gludo nwyddau.
- (10) Mae i "cerbydau rheilffyrdd", "rhwydwaith" a "trên" yr un ystyron ag a roddir i "rolling stock", "network" a "train" gan adran 83(1) o [Ddeddf Rheilffyrdd 1993 \(p. 43\)](#).

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

10 Cyfleusterau harbwr

- (1) Mae adeiladu cyfleusterau harbwr yn brosiect seilwaith arwyddocaol—
- os bydd y cyfleusterau harbwr (ar ôl eu hadeiladu) yn gyfan gwbl yng Nghymru, yn ardal forol Cymru, neu yn y naill a'r llall,
 - os na fydd y cyfleusterau harbwr (ar ôl eu hadeiladu) yn borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl, nac yn ffurfio rhan o borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl, ac
 - os disgwylir i'r cyfleusterau harbwr (ar ôl eu hadeiladu) allu trin llwytho neu ddadlwytho y swm perthnasol o ddeunydd y flwyddyn o leiaf.
- (2) Mae addasu cyfleusterau harbwr yn brosiect seilwaith arwyddocaol—
- os yw'r cyfleusterau harbwr yn gyfan gwbl yng Nghymru, yn ardal forol Cymru, neu yn y naill a'r llall,
 - os nad yw'r cyfleusterau harbwr yn borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl, nac yn ffurfio rhan o borthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl, ac
 - os disgwylir mai effaith yr addasiad yw cynyddu swm y deunydd y mae'r cyfleusterau yn gallu trin ei lwytho neu ei ddadlwytho y swm perthnasol y flwyddyn o leiaf.
- (3) "Y swm perthnasol" yw—
- yn achos cyfleusterau ar gyfer llongau cynwysyddion, 50,000 UCU;
 - yn achos cyfleusterau ar gyfer llongau gyrru i mewn ac allan, 25,000 o unedau;
 - yn achos cyfleusterau ar gyfer llongau cargo o unrhyw ddisgrifiad arall, 500,000 o dunelli;
 - yn achos cyfleusterau ar gyfer mwy nag un o'r mathau o longau a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (c), swm cyfatebol o ddeunydd.
- (4) At ddibenion is-adran (3)(d), mae cyfleusterau yn gallu trin swm cyfatebol o ddeunydd os yw swm y ffracsionau perthnasol yn un neu'n fwy.
- (5) Y ffracsionau perthnasol yw—
- i'r graddau y bo'r cyfleusterau ar gyfer llongau cynwysyddion—

$$\frac{x}{50,000}$$

Ffigwr 1

pan fo x y nifer o UCU y mae'r cyfleusterau yn gallu eu trin;

- i'r graddau y bo'r cyfleusterau ar gyfer llongau gyrru i mewn ac allan—

$$\frac{y}{25,000}$$

Ffigwr 2

pan fo y y nifer o unedau y mae'r cyfleusterau yn gallu eu trin;

- i'r graddau y bo'r cyfleusterau ar gyfer llongau cargo o unrhyw ddisgrifiad arall—

$$\frac{z}{500,000}$$

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

Efigwr 3

pan fo z y nifer o dunelli o ddeunydd y mae'r cyfleusterau yn gallu eu trin.

(6) Yn yr adran hon—

- ystyr “llong gargo” (“*cargo ship*”) yw llong a ddefnyddir i gludo cargo;
- ystyr “llong gynwysyddion” (“*container ship*”) yw llong gargo sy'n cludo ei holl gargo neu'r rhan fwyaf o'i chargo mewn cynwysyddion;
- ystyr “llong gyrru i mewn ac allan” (“*roll-on roll-off ship*”) yw llong a ddefnyddir i gludo cargo ar olwynion;
- mae i “porthladd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl” yr ystyr a roddir i “reserved trust port” yn adran 32 o [Ddeddf Cymru 2017 \(p. 4\)](#);
- ystyr “UCU” (“*TEU*”) yw uned cyfwerth ag ugain troedfedd;
- ystyr “uned” (“*unit*”) mewn perthynas â llong gyrru i mewn ac allan yw unrhyw eitem o gargo ar olwynion (pa un a yw'n hunanyredig ai peidio).

11 Meysydd awyr

(1) Mae'r mathau o ddatblygiad a ganlyn yn brosiectau seilwaith arwyddocaol—

- (a) adeiladu maes awyr sydd yng Nghymru neu yn ardal forol Cymru mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (2),
- (b) addasu maes awyr sydd yng Nghymru neu yn ardal forol Cymru mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (3), neu
- (c) cynyddu'r defnydd a ganiateir o faes awyr sydd yng Nghymru neu yn ardal forol Cymru mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (5).

(2) Mae adeiladu maes awyr o fewn yr is-adran hon os disgwylir y gall y maes awyr (ar ôl ei adeiladu) ddarparu—

- (a) gwasanaethau cludo teithwyr awyr ar gyfer o leiaf 1 filiwn o deithwyr bob blwyddyn, neu
- (b) gwasanaethau cludo cargo awyr ar gyfer o leiaf 5,000 o symudiadau cludo awyr gan awyrennau cargo bob blwyddyn.

(3) Mae addasu maes awyr o fewn yr is-adran hon os disgwylir i'r addasiad—

- (a) cynyddu nifer y teithwyr y gall y maes awyr ddarparu gwasanaethau cludo teithwyr awyr ar eu cyfer 1 filiwn y flwyddyn o leiaf, neu
- (b) cynyddu nifer y symudiadau cludo awyr gan awyrennau cargo y gall y maes awyr ddarparu gwasanaethau cludo cargo awyr ar eu cyfer 5,000 y flwyddyn o leiaf.

(4) Mae “addasu”, mewn perthynas â maes awyr, yn cynnwys adeiladu, estyn neu addasu—

- (a) rhedfa yn y maes awyr,
- (b) adeilad yn y maes awyr, neu
- (c) mast radar neu radio, antena neu gyfarpar arall yn y maes awyr.

(5) Nid yw cynyddu'r defnydd a ganiateir o faes awyr ond o fewn yr is-adran hon—

- (a) os yw'n gynnydd o 1 filiwn y flwyddyn o leiaf yn nifer y teithwyr y caniateir i'r maes awyr ddarparu gwasanaethau cludo teithwyr awyr iddynt, neu

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar
ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (b) os yw'n gynydd o 5,000 y flwyddyn o leiaf yn nifer y symudiadau cludo awyr gan awyrennau cargo y caniateir i'r maes awyr ddarparu gwasanaethau cludo cargo awyr iddynt.

(6) Yn yr adran hon—

ystyr “a ganiateir” (“*permitted*”) yw wedi ei ganiatáu gan ganiatâd cynllunio neu gydsyniad seilwaith;

ystyr “awyren cargo” (“*cargo aircraft*”) yw awyren sydd—

(a) wedi ei chynllunio i gludo cargo ond nid teithwyr, a

(b) sy'n cludo cargo ar delerau masnachol;

ystyr “gwasanaethau cludo cargo awyr” (“*air cargo transport services*”) yw gwasanaethau ar gyfer cludo cargo mewn awyren;

ystyr “gwasanaethau cludo teithwyr awyr” (“*air passenger transport services*”) yw gwasanaethau ar gyfer cludo teithwyr mewn awyren;

mae “cargo” (“*cargo*”) yn cynnwys post;

ystyr “symudiad cludo awyr” (“*air transport movement*”) yw glaniad neu esgyniad awyren.